

DNEVNA PRIPREMA ZA VJERONAUČNI SAT

1. OPĆI PODACI O VJERONAUČNOM SATU

Škola: Osnovna škola Ivana Gorana Kovačića Đakovo

Razred: VI.

Trajanje vjeronaučnog sata: 45 minuta

Tip sata: obrada

Vjeroučiteljica : Terezija Jurković

Nastavna cjelina: Crkva kroz povijest

Nastavna tema: Svijetle i tamne strane Crkve u srednjem vijeku

Nastavna jedinica: Križarski ratovi

Ključni pojmovi: križarski ratovi, križari, templari, teutonci, ivanovci , posljedice

Cilj: razumjeti značenje i važnost križarskih ratova i inkvizicije za povijest Crkve

ISHODI UČENJA:

Obrazovni(kognitivni)

Učenik će imenovati povijesne činjenice o križarskim ratovima

Učenik će prepoznati negativne strane Crkve u srednjem vijeku

Odgojni(afektivni)

Učenik će prepoznati i uočiti značenje križarskih ratova u povijesti Crkve

Djelatni (psihomotorički)

Učenik će razvijati sposobnost uvažavanja tuđih stajališta i mišljenja

Učenik će uočiti odgovornost sviju za zajednički život u društvu i Crkvi

Metodički sustav: heuristički metodički sustav

Oblici rada: Individualni rad, čelni , rad u paru

Nastavne metode: molitveno izražavanje, čitanje teksta, usmeno izlaganje, objašnjavanje, razgovor, pisano izražavanje, usmeno izražavanje, stvaralačko izražavanje,

Nastavna sredstva:

Riječ učitelja, bilježnica, udžbenik,

Nastavna pomagala: ploča , kreda, računalo, LCD projektor, olovka,

Suodnos:

Povijest: Uzlet srednjovjekovne Europe (11. – 14. St.)

Likovna kultura: Primjeri likovno umjetničkih djela

Građanski odgoj (važnost poštivanja različitosti)

Plan Ploče:

Križarski ratovi

Pitanja / zadatci za provjeru ostvarenosti ishoda:

1. Objasni uzroke koji su doveli do križarskih ratova
2. Navedi duhovno_viteške redove.
3. Opiši red templara.
4. Opiši red ivanovaca.
5. Opiši red teutonaca.
6. Objasni posljedice križarskih ratova.

Izvori za pripremanje nastavnika:

- Program katoličkog vjeronauka u osnovnoj školi, Hrvatska biskupska konferencija, zagreb, 2003.;
- Nastavni plan i program za osnovnu školu, Ministarstvo znanosti , obrazovanja i športa, Zagreb, 2006.;
- Udžbenik za katolički vjeronauk šestoga razreda osnovne škole „ Pozvani na slobodu“, Glas Koncila, Zagreb , 2014.
- Radna bilježnica za katolički vjeronauk šestoga razreda osnovne škole „Pozvani na slobodu“, Glas Koncila , Zagreb, 2014.
- HNOS, Vjeronauk za 6. Razred, Radna nelektorirana verzija, 1. Kolovoza 2006.
- Primjena Bloomove taksonomije znanja u nastavi , Elvira Nimac, pdf. Dokument sa stranice [www.azoo. hr/images/razno/E Nimac . doc.](http://www.azoo.hr/images/razno/E%20Nimac%20.doc) (20.5.2014.)
- <https://www.youtube.com/watch?v=VgpJ1IOjUSc>(21.5. 2014.)

Izvori za pripremanje učenika:

- Udžbenik za katolički vjeronauk šestoga razreda osnovne škole „Pozvani na slobodu“
- Radni materijali i predlošci za rad

II. GLOBALNA STRUKTURA SATA

1. Meditativno –molitveni početak
2. Motivacija
3. Najava teme
4. Otkrivanje i razumijevanje sadržaja (samostalnim radom učenika)
5. Sistematizacija
6. Aktualizacija
7. Meditativno-molitveni završetak

III. TIJEK NASTAVNOG SATA

1. Meditativno – molitveni početak
Prekrižiti se i izmoliti molitvu „Dobro jutro, nebeski Oče“ (prilog 1)

2. Motivacija

Učenicima objasnim njihov zadatak. Učenici trebaju otkriti osobu – igra pogoditi Tko sam (prilog 2)

Nakon toga vjeroučenici pogađaju – križar.

3. Najava teme

Na današnjem satu govorit ćemo o križarskim ratovima i inkviziciji u Crkvi.

4. Otkrivanje i razumijevanje sadržaja (samostalnim radom učenika)

Učenike podijeliti u skupine. Objasniti im da će kroz rad u skupinama otkriti i naučiti o ratovima , križarima i inkviziciji.

Ponoviti im pravila rada u skupinama (svi rade, dogovaraju se govoriti tiše, ne ometati jedni druge...) (radni listovi u prilogu 3)

1. skupina : KRIŽARSKI RATOVI

Zadatak: pročitati iz udžbenika tekst

sa str. 68. , odgovoriti na pitanja.

2. Skupina:DUHOVNO –VITEŠKI REDOVI ;TEMPLARI

Pročitati sa dodatnog papira , odgovoriti na pitanja.

3. skupina: IVANOVCI; TEUTONCI

Zadatak: Pročitati sa dodatnog papira, odgovoriti na pitanja.

4. skupina : POSLJEDICE KRIŽARSKIH RATOVA

Zadatak: Pročitati sa dodatnog papira, odgovoriti na pitanja.

Nakon što završe rad u skupinama, slijedi izlaganje učenika. (dok skupine izlažu pozvati ostale učenike da pažljivo prate).

5. Sistematizacija

Učenicima podijeliti radne listove. Rješavaju samostalno. Kada završe čitaju na glas što su napisali. (prilog 4)

6. Aktualizacija

Crkva je imala svoje tamne strane kroz povijest. Kao pojedinac, kritički prihvatiti, ali i djelovati pozitivno. Kao kršćanin , svi smo odgovorni za zajednički život u društvu i Crkvi.

7. Molitveno-meditativni završetak

Sat završavamo križanjem i pjesmom „Krist na žalu.“

IV. KRITIČKI OSVRT

V. PRILOZI

-radni zadatci za skupni rad(prilog 2)

1.KRIŽARSKI RATOVI

Zadatak: pročitati iz udžbenika tekst sa str. 68. Odgovoriti na pitanja.

PITANJA:

1. Kada započinje prvi križarski rat?
2. Koji je povod križarskim ratovima ?
3. Koliko je bilo križarskih ratova ?
4. Koliko su dugo vođeni križarski ratovi?
5. Koji je najtragičniji događaj križarskih ratova?
6. Zašto je taj događaj još više produbio podjelu među dvjema Crkvama?

UPUTE ZA RAD:

1. Izaberite predstavnika skupine.
2. Odaberite osobu u skupini koja će pratiti vrijeme predviđeno za rješavanje zadatka.
3. Pažljivo pročitajte tekst.
4. Razmijenite mišljenja i odgovorite na pitanja.
5. Za ovaj zadatak imate 10 minuta.

2. DUHOVNO – VITEŠKI REDOVI; TEMPLARI

Zadatak: pročitati sa dodatnog papira.Odgovoriti na pitanja.

PITANJA:

1. Kada se javljaju duhovno – viteški redovi i koja im je svrha?
2. Kako su dokazivali poslušnost Bogu?
3. Po čemu prepoznajemo templare?
4. Koju važnu ulogu su imali?
5. Zašto su postali jaka bankarska institucija?
6. Kada je ukinut red templara?

UPUTE ZA RAD:

1. Izaberite predstavnika skupine.
2. Odaberite osobu u skupini koja će pratiti vrijeme predviđeno za rješavanje zadatka.
3. Pažljivo pročitajte tekst.
4. Razmijenite mišljenja i odgovorite na pitanja.
5. Za ovaj zadatak imate 10 minuta.

3. IVANOVCI, TEUTONCI

Zadatak: pročitati sa dodatnog materijala, odgovoriti na pitanja.

PITANJA:

1. Kako prepoznamo red Ivanovaca?
2. Po čemu se razlikuju od templara?
3. Danas su poznati kao Malteški vitezovi. Zašto ih tako nazivamo i čime se bave?
4. Kako prepoznamo teutonice?
5. Što se dogodilo sa redom posije križarskih ratova?
6. Nacrtajte znak za oba reda.

UPUTE ZA RAD:

1. Izaberite predstavnika skupine.
2. Odaberite osobu u skupini koja će pratiti vrijeme predviđeno za rješavanje zadatka.
3. Pažljivo pročitajte tekst.
4. Razmijenite mišljenja i odgovorite na pitanja.
5. Za ovaj zadatak imate 10 minuta.

4. POSLJEDICE KRIŽARSKIH RATOVA

Pročitati sa dodatnog papira . Odgovoriti na pitanja.

PITANJA:

1. Do čega dovodi defanzivni karakter rata koji su križari vodili u Svetoj zemlji?
2. Dolazi do jačanja trgovine. Navedite razloge.
3. Zbog čega dolazi do organiziranja kvalitetnijih državnih administracija?
4. Razvija se heraldika. Objasni pojam.
5. Zašto dolazi do razvoja heraldike?
6. Dolazi do jačanja obrazovanja. Objasnite.

UPUTE ZA RAD:

1. Izaberite predstavnika skupine.
2. Odaberite osobu u skupini koja će pratiti vrijeme predviđeno za rješavanje zadatka.
3. Pažljivo pročitajte tekst.
4. Razmijenite mišljenja i odgovorite na pitanja.
5. Za ovaj zadatak imate 10 minuta.

„Dobro jutro, nebeski Oče“(prilog 1)

„Hvala ti, dragi Gospodine,

što si me čuvao i štitio tijekom noći

i što si mi darovao novi dan.

Dobro jutro, moj nebeski Oče,

hvala ti na nebeskom sjaju sunca.

Hvala ti na zdravlju koje si mi darovao kako bih mogao danas obavljati svoje dužnosti.

Posvetit ću sate ovog prekrasnog dana Tebi,

časteći Tvoje presveto Ime u svemu što budem radio.

Obavit ću sve svoje svakodnevne obaveze bez prigovora ili straha

i potrudit ću se prema svima biti srdačan i iskren.

Znam da je bilo dana kada sam odlutao od Tebe,

zato ću se potruditi da ovaj dan u potpunosti posvetim Tebi.

Stoga ti na početku ovog dana želim još jednom reći:

Dobro jutro, moj nebeski Oče.

Molim te pouzdaj se u mene

jer te želim častiti kroz cijelu vječnost.

Amen.”

Pogodi tko sam (prilog 2)

Muslimani su osvojili Jeruzalem. Užasna vijest o rušenjima i pokoljima u Svetoj zemlji uzdrmala je Europu. Kršćanima ne dopuštaju ići na svetu Misu, staviti križ na zid, raditi pošten posao - ne dopuštaju im živjeti. I krenuli smo; pješice, na konjima, brodovima... Iz svih kršćanskim zemalja smo se okupljali i krenuli vratiti Grad u ruke kršćana. Teške su bile bitke pod željeznim oklopima na vreloom istočnjačkom suncu. A još teže je bilo u duši jer moraš drugo ljudsko biće raniti ili mu oduzeti život da bi sačuvarao svoj. Bože, pomози nam da ne izgubimo svoje besmrtnе duše.

Duhovno – viteški redovi (prilog 3)

Odmah nakon prvog križarskog pohoda pojavljuju se organizacije kojima je glavna svrha oružana pratnja i sigurnost hodočasnika koji stižu u Svetu zemlju, a ujedno igraju i važnu ulogu u opskrbljivanju novoosvojenih područja na Istoku sa svim potrebnim materijalima, osiguravaju komunikacije i sl. To su bili duhovno – viteški redovi koji kombiniraju predanost, disciplinu i organizacijsko iskustvo redovničkih zajednica sa vojnom svrhom križara, a služenje Bogu dokazivali su borbom protiv muslimana.

Templari – ili Vitezovi Hrama (Solomonovog). Prepoznatljivi su po *crvenom križu na bijeloj podlozi*. Imali su važnu ulogu u osiguravanju sigurnih putova između Europe i križarskih država i obrani Jeruzalemskog Kraljevstva. Templari su transportirali i osiguravali pošiljke novca za potrebe ratovanja, pa su ubrzo postali **jaka bankarska institucija**, sve dok papa nije ukinuo red u XIV st.

IVANOVCI, TEUTONCI

Ivanovci – ili Vitezovi Bolnice Sv. Ivana ili Hospitalci. Prepoznatljivi po *bijelom križu na crnoj podlozi*. Nikada nisu bili bogati, moćni i brojni kao Templari, ali su isto imali značajnu ulogu u obrani Jeruzalemskog Kraljevstva. Nakon pada Acre sele svoje sjedište na Cipar pa na Rodos, te konačno u XVI st. na Maltu, pa su i danas poznati kao **Malteški vitezovi** koji se bave humanitarnom djelatnošću.

Teutonci – ili Vitezovi Mača ili Njemački viteški red. Prepoznatljivi su po *crnom križu na bijeloj podlozi*. Jedini red koji je nakon križarskih ratova formirao **vlastitu državu**. Zauzeli su velike posjede na obalama Baltika, a tek u 16.st. se stapaju u prusku državu.

Posljedice križarskih ratova

- Defanzivni karakter rata koji su križari vodili u Svetoj zemlji dovodi do usavršavanja izgradnji utvrđenih zamaka (najpoznatiji je **Krak-des Chevaliers**), što se počinje činiti i u Europi, a to dovodi do promjena taktika ratovanja i novih oružja

- Jačanje trgovine, jer su se mnogi upoznali sa novim začinima i posebno šećerom, a želja i potreba za takvim proizvodima otvarala je put budućim geografskim otkrićima
- Skupo ratovanje dovelo je do potrebe za naplaćivanjem direktnih poreza za sve (tzv. *Saladinova desetina*), što kao posljedicu izaziva organiziranje kvalitetnijih državnih administracija
- Razvija se **heraldika**, tj. grbovi su postali način raspoznavanja raznih vojnih jedinica križara
- Jačanje obrazovanja, jer učeniji kršćani prenose ideje od kulturno puno razvijenijih Arapa, što potiče razvoj sveučilišta, Pariz, Ox

Heraldika, također i *grboslovlje*, je pomoćna povijesna znanost koja proučava postanak i razvoj grbova te načela njihova sastavljanja i umjetničkog oblikovanja.

Grboslovlje je odraz nepismenog srednjeg vijeka. U srednjem vijeku kad su vitezovi nosili oklope i kacige, vrlo teško su se međusobno raspoznavali. Zbog toga su počeli nositi znamenja (grbove) vladara kojima su bili potčinjeni. Naročito tijekom križarskih ratova se takva "moda" proširila po cijeloj Europi. Ubrzo je broj različitih grbova toliko narastao da kraljevi nisu više mogli pamtit koji je koji. Umjesto njih, grbove su pratili heraldičari. Oni su za vrijeme bitaka stajali pored kraljeva i pojašnjavali im koji vojnici pripadaju kojem velikašu i na čijoj strani se bore

Prilog 4

1. Napiši tri do pet najvažnijih pojmova koje povezuješ uz sljedeće pojmove:

KRIŽARI

RATOVI

DUHOVNI- VITEŠKI REDOVI

2. Na prazna mjesta upiši riječi napisane ispod teksta .

Krajem 11. stoljeća _____ , započinje prvi od ukupno križarskih ratova. Kršćani, pod nazivom _____ , željeli su osloboditi _____ koji su osvojili _____. Bili su uvjereni da sveta kršćanska _____ , a osobito _____ , pripadaju samo kršćanima . Križarski su ratovi vođeni puna _____ stoljeća. Duhovno-viteški redovi su : _____ , _____ i _____ .

1096. , križari, Jeruzalem, muslimani, mjesta, Isusov grob, dva, pokreti, dva, templari, ivanovci, teutonci.

3. Upoznali smo duhovno-viteške redove.

Upiši njihova imena .

Pratim hodočasnike u Svetu zemlju. Služim Bogu , a dokazujem u borbi protiv muslimana. Pripadam redu _____ .

Osiguravao sam putove između Europe i križarskih država, osiguravao pošiljke novca za potrebe ratovanja. Prepoznatljiv sam po crvenom križu na bijeloj podlozi. Pripadam redu _____ .

Nisam bogat i moćan kao templar, ali branio sam Jeruzalem. Prepoznatljiv sam po bijelom križu na crnoj podlozi. Pripadam redu _____ .

Završili su križarski ratovi. Moj red formirao je vlastitu državu. Prepoznatljiv sam po crnom križu na bijeloj podlozi. Pripadam redu _____ .

